

Канд. екон. наук Олійник Т. І., Крупська К. А.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

**ЕФЕКТИВНІСТЬ АНТИКРИЗОВИХ МЕТОДІВ УПРАВЛІННЯ
В УМОВАХ ВІЙНИ**

Серед методів антикризового управління в умовах війни, окрім оперативних (діагностики, моніторингу та контролінгу), найбільш ефективними є тактичні методи. На відміну від стратегічних методів, які спрямовані на швидке покращення фінансових показників підприємства та є ефективними в умовах високої невизначеності, тактичні методи, такі як даунсайзинг, аутсорсинг, регуляризація, бенчмаркінг, модернізація, диверсифікація, злиття та реінжиніринг, стають ключовими (рис. 1) [4, с. 53].

Рис. 1. Відмінності традиційної кризи та кризи воєнного стану

Одним зі способів антикризового управління, особливо у військових умовах, є даунсайзинг – зменшення масштабів підприємства, його виробничих можливостей та чисельності працівників для покращення його функціонування, зниження витрат та собівартості продукції [5, с. 30]. Це складний крок, але іноді в умовах змін постачання, переорієнтації виробництва та зміни логістичних ланцюгів єдиний спосіб зберегти швидкість роботи та ресурси для продовження діяльності на ринку. Даунсайзинг передбачає зменшення чисельності персоналу з метою зменшення витрат. Однак в цьому випадку працівників можна замінити за допомогою нових технологій, автоматизованих систем та аутсорсингу. Аутсорсинг допомагає звільнити підприємство від процесів, які не приносять безпосереднього доходу, але потребують часу та людських ресурсів.

У військових умовах аутсорсинг є важливим інструментом для збереження бізнесу. Він допомагає підприємствам утримати стабільну роботу у випадку зменшення штату працівників. Вартість аутсорсингових послуг у цих випадках може бути аналогічною оплаті за роботу штатних співробітників, але він надає можливість сплачувати лише за конкретно виконану роботу.

Аутсорсинг також усуває необхідність у витратах на оплату відпусток, лікарняних, організацію робочого місця тощо. Але в умовах війни надмірне покладання на зовнішніх партнерів може стати проблемою через їхню обмежену реакцію на форс-мажорні ситуації або навіть закриття компаній-аутсорсерів, що може призвести до додаткових втрат для підприємства. Тому деякі організації, навпаки, намагаються зменшити залежність від зовнішніх компаній та бути більш самостійними [2, с. 10]. Регуляризація в умовах війни включає в себе впровадження новітніх стратегій управління підприємством. Наприклад, такі системи, як «Total Quality Management» (загальне управління якістю), «Balanced Scorecard» (система збалансованих показників), «Manufacturing Resource Planning» (планування ресурсів виробництва) та інші. Регуляризація допомагає покращити управління підприємством у воєнний період, що дозволяє оптимізувати ресурси для подальшого стійкого розвитку. Бенчмаркінг або порівняння з еталонами є методом, спрямованим на порівняння успішних підприємств для підвищення ефективності власного бізнесу. У військових умовах цей метод використовується для адаптації та функціонування підприємства в умовах війни, він дозволяє

аналізувати продукцію, ціноутворення, організаційні аспекти робочого процесу та оригінальність підприємства.

Підприємство може комбінувати різні успішні програми та стратегії для досягнення максимального ефекту в умовах війни. Однак, варто пам'ятати, що бенчмаркінг не є швидким рішенням для проблем підприємства.

Список використаних джерел:

1. Гудзь О.Є. Формування стратегії антикризового управління підприємствами. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2019. № 2 (28). С. 4-10.
2. Марачевська А. Практична цінність антикризового управління підприємством у воєнний та післявоєнний час в Україні. *SWorldJournal*. 2022. № 13-02. С. 8-13.
3. Олійник Т.І., Крупська К.А. Методичні аспекти формування антикризової стратегії металургійних підприємств в умовах кризи. *Бізнес Інформ*. 2023. № 12.
4. Тимошенко М.В., Петров В.А. Ідентифікація ризиків та особливості антикризового управління в умовах війни. *Підприємництво і торгівля: тенденції розвитку: матеріали 5-ої міжнар. наук.-практ. конф., м. Одеса: Державний університет «Одеська політехніка»*, 2022. С. 52-54.
5. Strzemecki P. Strategie organizacji w sytuacji kryzysowej. *Zeszyty Naukowe PWSZ w Plocku. Nauki Ekonomiczne*. 2015. Т. XXII. S. 27-34.
6. Гринько Т.В. Інноваційний розвиток України: тенденції та проблеми. *Технологічний аудит та резерви виробництва*. 2013. № 1/3 (9). С. 17-21.

Канд. екон. наук Олійник Т. І., Перерва Б. К.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

СИСТЕМНА ЗНАЧУЩІСТЬ СТРАТЕГІЧНИХ ЦІЛЮВИХ ОРІЄНТИРІВ В ПРОЦЕСІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА

Зараз Україна на шляху до європейської інтеграції, яка вимагає від сучасних підприємств шукати нові методи та прийоми у своїй роботі, щоб відповідати європейській спільноті.

Сучасний український бізнес повинне мати високий рівень конкуренції, новітні технологічні процеси та трансформації вітчизняного підприємства. Тому етап змін у підприємницькій діяльності та організації економічних досліджень потребує відповідального розгляду [1].

Найбільш успішні підприємства, які досягають успіху мають досконалі внутрішні процеси, ефективні інструменти управління та працюють над постійним дослідженням підприємницької діяльності [2, с. 17].